

1.4 Sağlık ve Biyoteknoloji Alanında Araştırma Altyapılarının Kurulması, Geliştirilmesi ve Desteklenmesi [2014/104]

KARAR

- Kalkınma Bakanlığı tarafından biyoteknolojik ilaç, biyomalzemeler, biyomedikal ekipman, kök hücre, genombilim, nörobilim ve kanser konularında mevcut araştırma altyapılarının kapasitelerinin güçlendirilmesine ve/veya yeni altyapıların kurulmasına öncelik verilecektir.*
- TÜBİTAK tarafından kamu kurumlarındaki araştırma merkezleri ile yükseköğretim kurumlarında yeterlik verilen araştırma altyapılarının büyük ölçekli projelerle desteklenerek ihtisaslaşmasının sağlanması amacıyla uygulanacak "Mükemmeliyet Merkezi Destek Programı"nda biyoteknolojik ilaç, biyomalzemeler, biyomedikal ekipman, kök hücre, genombilim, nörobilim ve kanser konularına öncelik verilecektir.*

SORUMLU KURULUŞLAR

- Kalkınma Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı
- TÜBİTAK

İLGİLİ KURULUŞLAR

- Orman ve Su İşleri Bakanlığı
- Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı

GEREKÇE

Dünyadaki güncel teknolojik eğilimlerin bir sonucu olarak medikal biyoteknoloji alanında yapılan araştırmalar, diğer konulardaki araştırmalara kıyasla daha çok disiplinin, sektörün ve kurumun işbirliğine ihtiyaç duymaktadır. OECD'nin "Biyoekonomi 2030" başlıklı raporunda medikal biyoteknoloji özelinde ilaç, doku mühendisliği, kök hücre ve gen terapisi alanlarında deneysel Ar-Ge çalışmalarının önümüzdeki süreçte diğer gelişmelere öncülük edebilecek potansiyele sahip olduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca, SIR Dünya Sıralaması 2012 raporunda¹ yer alan kuruluşlar incelendiğinde, dünyadaki en yetkin tıp fakülteleri bünyelerinde kurulan araştırma merkezlerinin çoğunlukla kanser, nörobilim ve genetik konularında ihtisaslaştığı görülmektedir. Bu bağlamda ülkemizde bu alanlara yönelik mükemmeliyet merkezlerinin kurulmasının faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

Bilimsel ve teknolojik yetkinliğin en üst seviyede olduğu araştırma altyapılarının ve insan kaynaklarının bir araya getirileceği mükemmeliyet merkezlerinin kurulması ve bu merkezlerde yürütülecek Ar-Ge ve yenilik çalışmalarının hem sağlık sektörüne hem de toplum refahına en fazla katma değer sağlayacak şekilde yönlendirilmesi gerekmektedir.

Mevcut durumda Kalkınma Bakanlığı'nın "Tematik İleri Araştırma Merkezleri" desteği bulunmaktadır. Bu destek kapsamında nispeten gelişmiş ve yeterli insan gücü kaynağı olan üniversite ve kurumlarda öncelikli bir alanda uzmanlaşma ve ileri düzeyde araştırma yapma olanağı verecek ulusal altyapıların geliştirilmesi desteklenmektedir.

Halihazırdaki altyapı desteklerine ek olarak, medikal biyoteknoloji alanında kurulan/kurulacak ulusal araştırma altyapılarında ihtisaslaşmasının sağlanması amacıyla yürütülecek Ar-Ge ve yenilik çalışmalarının

- Hasta-doktor-araştırmacı-Ar-Ge personeli etkileşiminin esas olduğu bir anlayışıyla,
- Araştırma hastaneleri, laboratuvarlar, özel ve kamu araştırma merkezleri ve benzeri ilgili kurumların işbirliği ile,
- Klinik öncesi ve klinik araştırmaların gerektirdiği kurumlar arası etkileşim ve çalışma düzeninin sağlanmasıyla

gerçekleştirilmesi hususları kritiktir.

¹ Scimago Institutions Ranking (SIR) World Report 2012: Global Ranking

Ayrıca bu alanlarda Tablo 116'da örneklerine yer verilen büyük çaplı projelerin yürütülmesi de önem arz etmektedir.

Tablo 116. Öncelik Verilecek Alanlar ve Proje Örnekleri

Konu	Örnek Büyük Çaplı Projeler
Biyoteknolojik İlaç	Ülkemizde en yaygın hastalık türlerine ve/veya küresel pazara yönelik yeni biyoteknolojik ilaç moleküllerin keşfedilmesi
Biyomalzemeler	<ul style="list-style-type: none"> Hedefli ve/veya doz ayarlı ilaç taşıma sistemlerinin geliştirilmesi Doku rejenerasyonunu hedefleyen biyomalzemelerin ve doku mühendisliği ürünlerinin geliştirilmesi Çok işlevli, yüksek katma değerli ve ileri teknoloji ürünü ortopedik, dental ve kardiyovasküler implantların ve malzemelerin geliştirilmesi
Biyomedikal Ekipman	Tanı ve/veya tedavi amaçlı medikal görüntüleme sistemleri/yöntemleri ve kateter/endoskopi görüntüleme yöntemlerinin geliştirilmesi; klinik testlerinin yapılması ve gerekli araştırmaların tamamlanması
Kök Hücre	Kanser, kardiyovasküler hastalıklar, otoimmün hastalıkların tedavisine yönelik kök hücre bazlı tedavi yöntemlerinin geliştirilmesi
Genombilim	Ulusal genom dizileme ve analizi, Türkiye'ye özgü hastalıklar için genom analizi
Nörobilim	Beyin-makina arayüzü
Kanser	Kanser önleme veya tedavisine yönelik aşı geliştirilmesi

Bu sebeple, kurulan/kurulacak ihtisaslaşmış mükemmeliyet merkezlerinin, dünyadaki en yetkin araştırma merkezlerinin üniversite bünyesinde olmasından da yola çıkılarak¹, yetkinlik birikimi olan köklü üniversite/üniversiteler bünyesinde kurulması ayrıca önem arz etmektedir.

Kurulan ya da kurulacak olan merkezlerin sürdürülebilirliğinin sağlanması, merkezlerin belirli bir alanda ihtisaslaşması ve özel sektörle etkin işbirliği sağlanarak araştırma sonuçlarının ticarileştirilmesinin teşvik edilmesi için TÜBİTAK bünyesinde oluşturulacak ek bir destek mekanizmasına ihtiyaç duyulmaktadır.